

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

30

08

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

30

08

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен
Денна	1	1	46	30	5	10	59	150	1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	2

30.08.2024
[Handwritten signature]

Тернопіль – 2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 Дошкільна освіта, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 11 від 26 червня 2024р.)

Робочу програму склала д. пед. н., к. психол. н., професор, завідувач кафедри освітології і педагогіки **Лілія РЕБУХА**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 від 26 серпня 2024р.).

**Завідувач кафедри,
д.пед.н., професор**

Лілія РЕБУХА

Розглянуто та схвалено групами забезпечення спеціальності 012 Дошкільна освіта (протоколи №1 від 30 серпня 2024 р.).

**Голова групи забезпечення
спеціальності 012 Дошкільна освіта,
д.пед.н., професор**

Володимир ЧАЙКА

**Гарант освітньої програми
«Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»,
к.пед.н., доцент**

Ольга ГЛАВАЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Опис програми

Дисципліна – «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 01 «Освіта/педагогіка»	Статус дисципліни – Нормативна, циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта,	Рік підготовки: Денна – 1 Заочна – 1 Семестр: Денна – 1 Заочна – 1, 2
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта»	Лекції: Денна – 46 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин : 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна – 59 год, Заочна – 138 год. Індивідуальна робота : Денна – 5 год. Тренінг – 10 год.
Тижневих годин : Денна форма – 10 з них аудиторних – 5		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Загальна психологія»

Дисципліна «Загальна психологія» спрямована на професійну підготовку фахівців у галузі початкової та дошкільної освіти з урахуванням потреб сучасного суспільства щодо необхідності виучки педагогічних кадрів з яскраво вираженим фаховим потенціалом, умінням та бажанням самореалізовуватися в професії впродовж усієї педагогічної діяльності.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни є забезпечення майбутніх педагогів загально-педагогічними і професійно-психологічними знаннями з основ загальної психології; озброїти студентів психологічними практико-зорієнтованими уміннями і навичками, необхідними для належної професійної діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Загальна психологія» студенти повинні:
– знати теоретичні засади загальної психології;

- набути уявлення про психічну активність особистості як засіб відображення й перетворення навколишнього світу;
- знати закономірності функціонування психіки особистості, її психічні стани та прояви психічних властивостей;
- застосовувати знання із загальної психології для організації та здійснення освітнього процесу із здобувачами закладів освіти.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін (Філософія, Загальна педагогіка, Основи корекційної педагогіки), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціалізованої літератури, використання ІКТ для пошуку, оброблення, аналізування та використання інформації з різних джерел, активності на лекціях і практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

СК 2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

СК 9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку

СК 15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб

СК 19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами

СК 25. Здатність до налагодження взаємодії та консультування батьків дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами.

2.5. Результати навчання.

Результати навчання даної дисципліни деталізують такі програмні результати:

РН 2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

РН 14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

РН 16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

РН 17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками

РН 19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

РН 28. Налагоджувати взаємодію та здійснювати консультування батьків дітей з особливими освітніми потребами.

3. Програма дисципліни «Загальна психологія»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА СИСТЕМА ЗНАНЬ

Тема 1. Предмет психології як науки.

Перші уявлення про предмет психології. Історичні етапи розвитку психології. Сучасне тлумачення предмета психології, цілі і завдання сучасної психології. Психіка як форма відображення. Характеристики свідомості. Несвідоме. Мозок і психіка.

Тема 2. Принципи і методи сучасної психології.

Місце психології в системі наук. Класифікація галузей психології. Основні напрями психології. Принципи психології. Методи психологічних досліджень та їх основні групи: не експериментальні – спостереження, самоспостереження, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності; експериментальні методи – природний і лабораторний експерименти, тестування. Експеримент як основний метод сучасної психології. Взаємозв'язок психології з іншими сучасними науками.

Тема 3. Поняття про психіку та її розвиток у філогенезі та онтогенезі.

Поняття про філогенез та онтогенез. Їх взаємозв'язок. Виникнення психіки, основні стадії її еволюції. Ускладнення поведінки: інстинкт (інстинктивна поведінка тварин) – навички (умовні і безумовні рефлексивні (за І. Павловим), предметне сприйняття та його особливості) – інтелект (основні особливості стадії інтелектуальної поведінки). Свідомість як найвищий рівень психічного відображення.

Тема 4. Історичні етапи розвитку психологічної науки.

Історія психології та її періодизація. Психологічні ідеї Стародавнього світу. Основна проблематика психології у Давній Греції та досягнення феодального періоду у пізнанні психіки. Розвиток психологічних знань в епоху Відродження. Пояснення психіки у XVII ст. Психологічна думка в епоху просвітництва (XVIII ст.).

Тема 5. Виникнення психології як самостійної науки.

Природнича основа психології XIX ст. Психологія свідомості. Основні напрями психології початку XX ст. – психологія поведінки (біхевіоризм, психоаналіз, гештальтпсихологія), гуманістична психологія, психологічні концепції (Ж. Піаже щодо стадій розвитковості інтелекту, Л.С. Виготського як теорії вищих психічних функцій).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСОБИСТІТЬ ТА ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ОСОБИСТОСТІ

Тема 6. Особистість у психології.

Людина, індивід, індивідуальність, особистість. Біологічне і соціальне в особистості. Проблема активності особистості. Спрямованість особистості. Мотиви і мотивація. Структура особистості. Самосвідомість особистості та її розвиток.

Тема 7. Діяльність як основа активності особистості.

Загальні властивості діяльності. Структура діяльності, її форми. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика. Психологічні засоби діяльності: знання, вміння, навички. Психологічна структура і зміст трудової діяльності. Творчість як самостійний вид діяльності.

Тема 8. Особистість у спілкуванні.

Спілкування і діяльність. Структура спілкування. Функції спілкування та рівні його аналізу. Види і засоби спілкування. Поняття про спілкування. Значення спілкування в розвитку особистості. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна функції спілкування. Бар'єри спілкування та конфлікт. Психолого-педагогічне спілкування.

Тема 9. Темперамент та характер особистості.

Поняття про властивості темпераменту та його фізіологічні основи. Типи темпераменту та їх характеристика. Природа і сутність характеру. Поняття про характер особистості. Структура і риси характеру. Типологія характерів. Темперамент, характер та виховання. Поняття про характер. Вияв характеру. Характер і спрямованість особистості. Спадковість і характер. Зв'язок характеру і темпераменту.

Тема 10. Здібності особистості.

Здібності та обдарованість. Види здібностей. Фізіологічні основи і вимірювання здібностей. Чинники розвитковості здібностей.

Тема 11. Психічні процеси особистості: увага.

Поняття про увагу. Види уваги. Мимовільна увага і чинники, що її викликають. Властивості уваги. Психофізичні характеристики уваги і її основні умови. Відволікання і його фізіологічні основи. Удавана і справжня неухважність.

Тема 12. Відчуття та сприйняття як початкова ланка психологічно-пізнавальних процесів особистості.

Загальне поняття про відчуття та його рефлекторний характер. Відчуття як чуттєве відображення окремих властивостей предметів. Класифікація відчуттів, їх властивості (якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація). Чутливість та її зміни. Абсолютний і відносний порогові відчуттів. Закон Вебера-Фехнера. Особливості сприйняття. Види сприйняття. Основні властивості сприйняття: предметність, цілісність, константність, структурність, усвідомленість, апперцепція, активність. Ілюзія сприйняття. Сприйняття простору і часу.

Тема 13. Пам'ять та її функціонування.

Поняття про пам'ять. Основні механізми пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнання і відтворення. Теорії пам'яті (гештальтпсихологія, біхевіоризм, психоаналіз). Основні процеси і механізми пам'яті. Основні види запам'ятовування: довільне і мимовільне. Індивідуальні особливості пам'яті: заучування, осмислене і механічне запам'ятовування, відтворення, пригадування, впізнання. Явище ремінісценції. Поняття про амнезію.

Тема 14. Уява і мислення.

Значення уяви в житті людини. Уява як пізнавальний психічний процес. Образи уяви, прийоми їх створення. Види та індивідуальна своєрідність уяви. Поняття про мислення. Мислення і мова. Соціальна природа мислення. Форми мислення: поняття, судження та умовиводи. Мисленнєві операції та їх характеристика. Аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, абстрагування, узагальнення, класифікація та систематизація. Мислення і розв'язування задач. Види мислення і його індивідуальні особливості. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Загальна психологія»

Тематика залікового кредиту	Кількість годин						ІРС	Тренінг	Контр. заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота				
	Денна	Заочна	Денна	Заочна	Денна	Заочна			
Змістовий модуль 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА СИСТЕМА ЗНАТЬ									
Тема 1. Предмет психології як науки.	2	1	2	-	5	10	1	4	Опитування
Тема 2. Принципи і методи сучасної психології.	4	-	2	-	5	10			Тести
Тема 3. Поняття про психіку та її розвиток у філогенезі та онтогенезі.	4	-	2	1	5	10			Опитування
Тема 4. Історичні етапи розвитку психологічної науки.	4	-	2	-	4	10			Тести, опитування
Тема 5. Виникнення психології як самостійної науки.	4	1	2	1	4	10			Опитування
Змістовий модуль 2. ОСОБИСТІТЬ ТА ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ОСОБИСТОСТІ									
Тема 6. Особистість у психології.	4	1	2	-	4	10	2	2	Творче завдання, тести
Тема 7. Діяльність як основа активності особистості.	4	-	4	1	4	10			Опитування тести, реферати
Тема 8. Особистість у спілкуванні.	4	1	2	-	4	10			Поточне опитування, тести
Тема 9. Темперамент та характер особистості.	4	1	2	-	4	10	1	2	Опитування реферати
Тема 10. Здібності особистості.	2	-	2	-	4	10			Опитування
Тема 11. Психічні процеси особистості: увага.	2	1	2	-	4	10			Реферати, тести
Тема 12. Відчуття та сприйняття як початкова ланка психологічно-пізнавальних процесів особистості	4	1	2	1	4	10	1	2	Тести, опитування
Тема 13. Пам'ять та її функціонування	2	-	2	-	4	9			Тести, опитування
Тема 14. Уява і мислення.	2	1	2	-	4	9			Тести, опитування
Всього	46	8	30	4	59	138	5	10	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Загальна психологія»

Мета практичних занять:

- поглиблення знань у галузі психології; формування базових психологічних навичок у роботі з дітьми;
- забезпечення ефективної комунікації у процесі вивчення дисципліни; дотримання етичних принципів комунікації у навчанні; вміння оцінювати, переймати та розповсюджувати психологічний досвід в освіті;
- адаптувати освітню діяльність до вимог і умов навчального процесу.

Проведення практичних занять забезпечує виконання галузевого Стандарту зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Змістовий модуль 1
Психологія як наука та система знань
Практичне заняття 1

Тема 1. Предмет психології як науки

Мета: забезпечити оволодіння студентами основних категорій психології, окреслити її цілі і завдання.

Питання для обговорення:

1. Перші уявлення про предмет психології.
2. Сучасне тлумачення предмета психології, цілі і завдання сучасної психології.
3. Психіка як форма відображення.
4. Характеристики свідомості.

Практичне заняття 2

Тема 2. Принципи і методи сучасної психології

Мета: ознайомлення з основними напрямками, принципами та методами розвитку психології як науки.

Питання для обговорення:

1. Основні напрями психології. Принципи психології.
2. Методи психологічних досліджень та їх основні групи.
3. Експеримент як основний метод сучасної психології.
4. Взаємозв'язок психології з іншими сучасними науками.

Практичне заняття 3

Тема 3. Поняття про психіку та її розвиток у філогенезі та онтогенезі

Мета: освоїти основні стадії еволюції психіки у філогенезі та онтогенезі.

Питання для обговорення:

1. Поняття про філогенез та онтогенез.
2. Виникнення психіки, основні стадії її еволюції.
3. Ускладнення поведінки: інстинкт – навички – інтелект.
4. Свідомість як найвищий рівень психічного відображення.

Практичне заняття 4

Тема 4. Історичні етапи розвитку психологічної науки

Мета: вивчити історичні етапи розвитку психологічної науки в різні періоди її розвитку

Питання для обговорення:

1. Історія психології та її періодизація.
2. Психологічні ідеї Стародавнього світу та Давньої Греції та феодального періоду у пізнанні психіки.
3. Розвиток психологічних знань в епоху Відродження. Пояснення психіки у XVII ст.
4. Психологічна думка в епоху просвітництва (XVIII ст.).

Практичне заняття 5

Тема 5. Виникнення психології як самостійної науки

Мета: виокремити основні періоди виникнення психології як самостійної науки

Питання для обговорення:

1. Природнича основа психології XIX ст.
2. Психологія свідомості.
3. Основні напрями психології початку XX ст.

Змістовий модуль 2
Особистість та психічні процеси особистості
Практичне заняття 6

Тема 6. Особистість у психології

Мета: розкрити засадничі положення сучасної психології особистості

Питання для обговорення:

1. Людина, індивід, індивідуальність, особистість.
2. Біологічне і соціальне в особистості.
3. Спрямованість особистості. Мотиви і мотивація.
4. Структура особистості.

Практичне заняття 7–8

Тема 7. Діяльність як основа активності особистості

Мета: розкрити структурні і динамічні особливості діяльності особистості

Питання для обговорення:

1. Загальні властивості діяльності.
2. Структура діяльності, її форми.
3. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика.
4. Психологічні засоби діяльності: знання, вміння, навички.
5. Психологічна структура і зміст трудової діяльності.
6. Творчість як самостійний вид діяльності.

Практичне заняття 9

Тема 8. Особистість у спілкуванні

Мета: охарактеризувати види, функції, засоби, механізми спілкування.

Питання для обговорення:

1. Спілкування і діяльність. Структура спілкування.
2. Функції спілкування, види і засоби спілкування
3. Вербальні та невербальні засоби спілкування
4. Бар'єри спілкування та конфлікт.

Практичне заняття 10

Тема 9. Темперамент та характер особистості

Мета: здійснити системно-діяльнісний аналіз поняття «темперамент», «характер»

Питання для обговорення на семінарі:

1. Поняття про властивості темпераменту.
2. Типи темпераменту та їх характеристика.
3. Поняття про характер особистості. Структура і риси характеру.
4. Характер і спрямованість особистості.

Практичне заняття 11

Тема 10. Здібності особистості.

Мета: розглянути здібності як особливий вимір психіки.

Питання для обговорення:

1. Здібності та обдарованість. Види здібностей.
2. Фізіологічні основи і вимірювання здібностей.
3. Чинники розвитковості здібностей.

Практичне заняття 12

Тема 11. Психічні процеси особистості: увага.

Мета: розкрити психологічні особливості процесу уваги.

Питання для обговорення:

1. Поняття про увагу.
2. Види уваги. Мимовільна увага і чинники, що її викликають.
3. Властивості уваги. Психофізичні характеристики уваги.
4. Відволікання і його фізіологічні основи.

Практичне заняття 13

Тема 12. Відчуття та сприйняття як початкова ланка психологічно-пізнавальних

процесів особистості

Мета: розкрити види, функції, властивості, механізми функціонування відчуттів.

Питання для обговорення:

1. Загальне поняття про відчуття та його рефлексорний характер.
2. Класифікація відчуттів, їх властивості (якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація).
3. Чутливість та її зміни.
4. Особливості сприйняття. Види сприйняття.
5. Ілюзія сприйняття. та сприйняття простору і часу.

Практичне заняття 14

Тема 13. Пам'ять та її функціонування.

Мета: розкрити види, процеси, особливості, механізми пам'яті

Питання для обговорення:

1. Поняття про пам'ять. Основні механізми пам'яті.
2. Теорії пам'яті.
3. Основні види запам'ятовування.
4. Індивідуальні особливості пам'яті.

Практичне заняття 15

Тема 14. Уява і мислення.

Мета: розкрити психологічні особливості процесу уяви, функціонування мислення та основні підходи до вивчення інтелекту.

Питання для обговорення:

1. Уява як пізнавальний психічний процес
2. Види та індивідуальна своєрідність уяви.
3. Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. Форми мислення.
4. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення.

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота (далі СР) є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст СР визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. СР здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі СР, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості СР здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях). Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Завдання виконує кожен здобувач шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату з презентацією згідно із рекомендованою тематикою поданою нижче згідно свого порядкового номеру в журналі. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Реферат виконується здобувачем самостійно при консультуванні викладачем. Оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Захист завдання шляхом усного звіту здобувача з підготовкою та оформлення презентації.

Ось основні вимоги до оформлення:

Загальні вимоги: Обсяг: 10 сторінок основного тексту (без урахування титульного аркуша, змісту, списку літератури та додатків). **Шрифт:** Times New Roman, розмір шрифту – 14. **Міжрядковий інтервал:** 1.5. **Поля:** Верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. **Вирівнювання тексту:** По ширині. **Нумерація сторінок:** Зверху в правому куті, починаючи з другої сторінки (титульний лист не нумерується).

Структура реферату: Титульний аркуш (Назва закладу вищої освіти. Назва факультету та кафедри. Назва реферату. Прізвище, ім'я, по батькові автора. Науковий керівник. Місто і рік.). **Зміст** (Включає назви розділів роботи з вказанням сторінок). **Вступ** (Обґрунтування актуальності теми, мета і завдання роботи, методи дослідження, структура реферату). **Основна частина** (Складається з кількох розділів, кожен з яких має чітку назву та структуру). **Теоретичний аналіз:** (Огляд наукових джерел, обґрунтування проблеми). **Аналіз досліджень:** (Може включати огляд практичних прикладів або даних, якщо це передбачено темою). **Висновки** (Короткий підсумок результатів дослідження, висновки щодо вирішення проблеми, рекомендації). **Список використаних джерел** (Оформлюється відповідно до стандартів (ДСТУ або міжнародні стилі – АРА, MLA тощо). Джерела подаються в алфавітному порядку). **Додатки** (за необхідності) (Таблиці, графіки, схеми, які є додатковими до тексту реферату).

Оформлення цитат і посилань: **Прямі цитати:** Обов'язково в лапках з посиланням на джерело. **Непрямі цитати (парафраз):** Обов'язково з посиланням на джерело. **Оформлення посилань:** В тексті через квадратні дужки або за допомогою підрядкових приміток, відповідно до обраного стандарту (наприклад, [1, с. 25] або (Автор, рік)).

Оформлення ілюстрацій, таблиць і схем: **Таблиці:** Нумеруються та мають заголовок зверху («Таблиця 1 – Назва»). **Ілюстрації (схеми, графіки):** Нумеруються та підписуються під зображенням («Рисунок 1 – Назва»). Ілюстрації та таблиці повинні бути згадані в тексті реферату.

№ з/п	Тематика рефератів
1.	Аналіз тактик, технік, прийомів психології, що застосовуються педагогами у процесі діяльності
2.	Взаємозв'язок емоційної сфери особистості та типу мислення.
3.	Види та техніки слухання – активне слухання.
4.	Вплив темпераменту на індивідуальний стиль діяльності.
5.	Гуманістично-орієнтовані теорії та практики особистісного зростання.
6.	Індивідуальні особливості та порушення пам'яті.
7.	Загальне уявлення про емоції, почуття, основні психічні стани.
8.	Особливі види емоційних переживань: стрес, фрустрація, стан тривоги.
9.	Самооцінка та рівень домагань як чинники мотивації.
10.	Спрямованість та мотиви діяльності особистості.
11.	Загальна характеристика мотиваційної галузі людини.
12.	Бар'єри спілкування та способи їх подолання.
13.	Жести та інші невербальні способи комунікації у психології спілкування.
14.	Основи ділової та публічної комунікації у професійній діяльності.
15.	Психотерапевтична допомога дитині у подоланні наявних у неї соціально-поведінкових та комунікативних недоліків.
16.	Психологічна характеристика типів темпераменту
17.	Типологія темпераментів.
18.	Місце характеру у структурі особистості.
19.	Чинники, що визначають розвиток пам'яті.
20.	Шляхи, прийоми, засоби розвитку пам'яті.
21.	Теоретичний аналіз вольової дії.
22.	Роль емоцій у житті.
23.	Теорії емоцій.
24.	Види та функції емоцій.
25.	Теорія мотивації.

7. ТРЕНІНГ

з дисципліни «Загальна психологія» (10 год.)

Завдання №1 для проведення тренінгу:

«ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ-ПЕДАГОГІВ: (на засадах отриманих у процесі вивчення дисципліни психологічних знань)» (4 год.)

Професія педагога передбачає володіння не лише відповідними знаннями, уміннями та навичками роботи, а й певними особистісними якостями. Численні дослідження показали, що такими професійно значущими рисами, які формуються та розвиваються у процесі активної діяльності педагога, є відповідний рівень мотивації, творчий світогляд, професійно спрямоване мислення, розвиток соціально-перцептивної та емоційної сфер, висока емпатійність. До цього переліку ми можемо додати й професійні цінності.

Отже, **метою тренінгу** є вивчення особливостей розвитку професійно значущих цінностей педагога та їх формування у процесі навчання у ЗВО.

Тренінг складається з двох блоків. Процесу формування професійних цінностей у студентів в ЗВО приділено мало уваги, а професійні цінності педагога не мають чіткого формулювання, тому перший блок містить структури професійних цінностей студентів-педагогів.

Пропонується студентам у вільній формі вказати п'ять-шість цінностей, які, на їхню думку, повинні бути сформовані у них за час навчання. Для того, щоб структурувати отримані результати у список професійних цінностей студентів нам потрібно:

1) відокремили ті вказані цінності, які мають найбільшу кількість повторень серед студентів;

2) ознайомились із якостями, якими мусять володіти студент-педагоги, його уміннями та знаннями, що описані в ОПШ.

На підставі цих двох джерел ми звернулися до списку цінностей М. Рокича та за його допомогою структурували «Список професійних цінностей педагога»:

1. Етичні цінності (відповідальність, конфіденційність, уважність до клієнта, вміння вислуховувати).
2. Освіченість (широта знань, загальна висока культура).
3. Широта поглядів (уміння сприйняти чужу точку зору, приймати людину такою, якою вона є).
4. Ефективність комунікації.
5. Емпатія (здатність співпереживати).
6. Моральні цінності (чуйність, духовність, доброзичливість, відвертість, товарицькість, бажання допомогти).
7. Самоконтроль (стриманість, самодисципліна).
8. Ефективність у справах (працьовитість, продуктивність у роботі).
9. Розвиток (робота над собою, постійне духовне та фізичне вдосконалення).
10. Активне діяльне життя (повнота та емоційна насиченість життя).

У другому блоці за мету поставлено визначити рівень розвитку професійних цінностей у студентів.

Для того щоб досягти цієї мети, ми знайомимо студентів зі списком професійних цінностей і пропонуємо кожному:

1) оцінити рівень розвитку в них кожної з даних цінностей за десятибальною шкалою;

2) виділити з десяти професійних цінностей п'ять найважливіших та проранжувати вибрані цінності.

Отримані дані вносимо у таблицю й, відповідно, будуємо діаграми для наочного пояснення отриманих результатів.

Завдання №2

Розробка психологічного тренінгу для педагогів «Професійне навчання педагогів впродовж життя» (6 год.)

Тренінг направлений на необхідність розвитку мобільності, формування ІКТ-компетентності вчителя. Тренінг має мотивувати педагогів до самовдосконалення, рефлексії, оволодіння механізмами комунікативної компетентності.

Мета тренінгу: прагнення до самовдосконалення, рефлексії, постійного підвищення професійного рівня шляхом оволодіння новими знаннями, навичками і психологічними вміннями.

Завдання тренінгу:

- Формування сприятливого психологічного клімату
- Знаходження подібностей у учасників групи для поліпшення взаємодії між ними
- Розвиток вміння працювати в команді
- Визначити рівень ІКТ-компетентності учасників навчально-виховного процесу в результаті організації та аналізу навчальних занять.
- Підвищити комунікативні навички педагогів
- Підвищити настрій на вдачу, щастя, добро і успіх.

Завдання для учасників: розробити тренінг, провести його в групі та підготувати рекомендації для колег щодо вдосконалення їхніх тренінгів.

Форма подачі: Письмовий звіт або презентація тренінгу.

8. Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття; виконання творчих завдань під керівництвом викладача та самостійно; виконання завдань з тренінгу.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю.

В процесі вивчення дисципліни «Загальна психологія» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне опитування;
- оцінювання виконання змістового модульного контролю 1 та 2;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання самостійної роботи студентів;
- підсумковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Загальна психологія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15 %	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 1-5)	Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 6-15)	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Теоретичне питання 1 – макс. 50 балів Теоретичне питання 2 – макс. 50 балів.

* Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому

випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій, та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

** Модульні контрольні роботи проводиться у вигляді письмової роботи і складаються з двох частин: 1) тестові завдання (10 тестів по 10 балів) та 2) теоретичні питання.

Оцінка за модульну контрольну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих за виконання модульних завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік введення в експлуатацію 2019 Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1шт.)	1-14
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students; Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-14
3.	Фліпчарт	1-14

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.

2. Бугерко Я. Рефлексивний характер освітньої діяльності як ціннісний фактор професійного становлення сучасного фахівця. Психологічний часопис. 2022. Том 8. С. 39-54

3. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.] 3-тє вид. [URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf](http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf)

4. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навч. Посібник. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk685984.pdf>

5. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ : ЦНЛ, 2020. 388 с.

6. Ільїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с.

7. Ільїна, Ніна Михайлівна. Загальна психологія: теорія та практикум: підручник / Ніна Михайлівна Ільїна, Світлана Олексіївна Мисник; Гол. ред. В. І. Кочубей. Суми: Університетська книга, 2021. 369 с.

8. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.

9. Коркос Я.О. Концептуальний зміст категорії «свідомість» у зарубіжній психології. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2022.

Вип. 1. С. 11–17.

10. Курапов, А. О.; Льошенко, О. А.; Волинець, В. О. Практикум із загальної психології. Модуль “Уява, емоції, воля”. *Методичні рекомендації*. К.: ДІА, 2022, 256.
11. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. К. Ліра. К., 2020. 564 с.
12. Москалець В. Функціонально-психологічна сутність свідомості як рамкової умови пізнання, методологування, віри, мислення, діяльності. *Психологія і суспільство*. 2019. № 1. С. 35–51.
13. Савчин М. Загальна психологія. К.: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
14. Ткаченко О.А. Сучасний етап генезису уявлень природничих наук про свідомість та проблеми їх інтеграції в курс загальної психології. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. 2021. Т. 32(71), № 2. С. 26–30.
15. Valsiner Jaan. *General human psychology*. New York, NY, USA: Springer, 2021. 321 p.
16. Solms Mark. New project for ascientific psychology: General scheme. *Neuropsychanalysis*. 2020. 22.1-2. P. 5-35.
17. Spencer Herbert. *The principles of psychology*. Princeton University Press, 2021.
18. Von Bertalanffy Ludwig. *General system theory and psychology. Toward Unification in Psychology*. University of Toronto Press, 2019. P. 219-224
19. Hollingworth, Harry Levi, and Albert Theodore Poffenberger. *Applied psychology*. D. Appleton, 2020.
20. Tomich, L., Martsyniak-Dorosh, O., Partyko, N., Kiparenko, O., Mateiko, N., Boiaryn, L. Psychotherapy and Correction of Neuropsychic Disorders within the Neurotic Personality Development. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2022. №3. P. 138-145.